

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVJETOVNJAKE KATOLIČKE AKCIJE I PRIJE IZBORA STALEŽA

I. PIJO XI. PAPA DUHOVNIH VJEŽBA.*

OTKADA je sadašnji sv. Otac papa Pijo XI. tako toplo i ponovno počeo preporučivati duhovne vježbe, poimence pak one obavljene po metodi sv. Ignacija Lojolskog, odonda se i po našoj domovini sve viši širi val svetog oduševljenja za ovu duhovnu palestru. Istina, našem svjetovnom kleru i gotovo svim našim redovničkim zajednicama odavna je iz praktičnog iskustva bar donekle poznato ovo izvrsno sredstvo duhovne obnove. Pa i u našim bogoslovnim i dječaćkim sjemeništima stalno se svake godine davaju duhovne vježbe sv. Ignacija barem u skraćenom obliku od 3 do 5 dana. Ali o pravom i općem pokretu za duhovne vježbe u našim krajevima možemo govoriti istom u posljednjem deceniju, otkad je naime iza ratnih i poratnih bijeda Petrovu Stolicu zasjeo neumorni i dalekovidni Pijo XI. Doista je papa mira Kristova u kraljevstvu Kristovu, papa sjedinjenja i povratka istočne rastavljene braće, papa katoličkih prekomorskih misija, papa Katoličke Akcije ujedno i papa duhovnih vježba.

Već kao poduzetni bibliotekar slavne *Ambrozijane* u Milanu češće je Msgr. Ahil Ratti sâm više dana obavljao duhovne vježbe sv. Ignacija te je u tu svrhu također nekoliko puta putovao u *Dom duhovnih vježba* njemačkih Isusovaca u Feldkirchu. Proučavajući kao milanski bibliotekar spise i život sv. kardinala i nadbiskupa Karla Boromeja, uvjerio se, koliko se taj veliki obnovitelj kršćanskog duha koristio duhovnim vježbama, što ih je svake godine obavljao u dva navrata po šest dana prema metodi sv. Ignacija i pod vodstvom jednog Isusovca. Među ostalim dokazao je Msgr. Ratti također, da je sv. Karlo podigao prvi posebni *Dom duhovnih vježba*, t. zv. *asceterium*, eda i drugima u samoći omogući veliku milost zatvorenih duhovnih vježba. Plod svojih historijskih istraživanja u tom pitanju izdao je bibliotekar *Ambrozijane* već g. 1919. u zanimljivoj raspravi *San Carlo e gli Esercizi spirituali di Sant' Ignazio*. Pri koncu te rasprave ističe, kolikim su blagoslovom urodile ove Duhovne Vježbe u mnogim dušama. »Uostalom, veli on, ljubav i revnost sv. Karla Boromeja za duhovne vježbe i metodu sv. Ignacija razumiju se po sebi, te smo sretni, što nije to moglo drukčije biti. Jer knjiga poput »Duhovnih vježbi sv. Ignacija«, koja se vanrednom brzinom pokazala i prokušala kao opći i veoma mudar pravilnik duhovnog vodstva, kao neiscrpljivo vrelo duboke i jedre pobožnosti, kao

* Poredi u lanjskom godištu »Života« članak O. Alfrevića D. I. »Pijo XI. o duh. vježbama« (str. 309.—315.) i drugi članak O. Grimma D. I. u istom 7. broju »Pokret za duh. vježbe u Holandiji (str. 331.—342).

neodoljivo poticalo i siguran putokaz do obraćenja i do uzvišene nutarnjosti i savršenosti: takva knjiga morala je da zapremi ponajglavnije mjesto među omiljelim knjigama našega sveca. I u toj knjizi tako divno odsijeva karakteristično raspoloženje i prepleteno pregnuće te čitav duh sv. Karla Boromejskog.«

Pisac ovih riječi postao je 13 lipnja 1921. nasljednikom sv. Karla na milanskoj nadbiskupskoj stolici, a 6. veljače 1922. bio je uzdignut na papinsko prijestolje. Odonda je novi papa Pijo XI. neumorno radio za širenje zatvorenih duhovnih vježba među svim staležima kršćanstva. Posluživši se prigodom dvjestote obljetnice kanonizacije sv. Ignacija i sv. Franje Ksaverskoga, imenova 25. srpnja iste godine sv. Ignacija nebeskim zaštitnikom svih *Duhovnih Vježba* i pokroviteljem svih domova, uredaba i zadruga, koje imaju omogućiti i unaprijediti obavljanje duhovnih vježba. Ujedno papa što toplije preporučuje svim staležima ovu duhovnu palestru, a napose daje oduška svom veselju, što i među samim radnicima ovaj pokret rađa tako lijepim duhovnim plodovima.

Iste godine na dan sv. Franje Ksaverskoga Pijo XI. preporučuje ponovno svim vjernicima ovu školu duhovnih vježba protiv modernog odmetnuća od Boga i od crkvenog auktoriteta i veli: *»Ako se većina vjernika revno poslužuje ovim sredstvom, da se domogne svetosti, možemo se nadati, da će se u kratko vrijeme obuzdati bezmjerna težnja za slobodom, da će oživjeti svijest dužnosti i da će rod ljudski opet doći do žuđenog mira.*«

Saznavši pak, da je francuski književnik Henri Brémond u svojoj *Povijesti religioznog osjećaja u Francuskoj* omalovažao sv. Ignacija, jer da nas on uči samo nekoj vanjskoj ascezi, a ne nutarnjoj molitvi, papa je 28. ožujka 1929. povodom religioznog uskrsnog tjedna u Versailles-u upravio vlastoručno pismo na sada pokojnog kardinala i nadbiskupa pariskog Dubois. To je pismo pročitano u skupštini četiriju stotina svećenika raznih naroda. I tu papa veli među ostalim:

»Živo se veselimo, što nastojite sve to sigurnije postići dragocjene plodove duhovnih vježbi i zato vjernike sokolite, da se posluže duhovnim vježbama Ignacijevim, koje su Naši pretšasnici onamo od Pavla III. preporučivali, i koje su toliki sveci visoko cijenili i obavljali, ne samo da posvete svoju dušu, nego također da koriste vjernicima svih staleža. Uistinu su duh. vježbe sv. Ignacija posve odličnom snagom unaprijedile duhovni uzlazak i dovele su duše do najvišeg vrhunca molitve i ljubavi Božje. One se drže puta odricanja samog sebe i pobijanja zlih strasti te čuvaju ljude od finih obmana oholosti. Mi sa ni, veli papa dalje, iskusili smo više puta na sebi ovu svetu djelatnost, i mogli smo sebi računati o napretku i savršenstvu, što ga postizavaju duše, ako ih slijede.«

Sva ostala nastojanja oko širenja Ignacijevih duh. vježba okrunio je papa posebnom opširnom okružnicom *Mens Nostra*, o sve većem promicanju prakse duhovnih vježba. Izdao je tu okružnicu za svu Crkvu upravo na dan svog zlatnog misničkog jubileja i nazvao ju je svojim jubilejskim darom. *»Vruće i silno želimo, kaže, da se ta praksa duhovnih vježba revno goji i širi, ne samo u svjetovnom i redovnom kleru, nego također među katoličkim svjetovnjacima.*«

II. ZNAČENJE DUH. VJEZBI ZA APOSTOLAT KATOLIČKE AKCIJE

obrazlaže se osobito temeljito u spomenutoj papinoj okružnici od 20. prosinca 1929. Po riječima ove okružnice suvremenost i korist ovih duhovnih vježba leži poglavito u tom, što one stvaraju takve ljude, kršćane i apostole, bez kojih se ne može doskočiti duhovnim bijedama našega vremena, lakoumnosti, površnosti i nemiru, niti zadovoljiti sve većim dušobrizničkim potrebama pomoću Katoličke Akcije. Duhovne Vježbe imaju naime stvoriti elitu, koja će pozvanim upraviteljima Katoličke Akcije, biskupima i svećenstvu, biti desna ruka i glavni pomoćnik kod duhovne obnove svijeta. « U naše vrijeme, veli papa, traže se . . . i prokušane laičke čete, koje će se u uskoj vezi s hierarhijskim apostolatom trsiti, da žilavom revnošću sudjeluju u mnogostrukim djelima i zadaćama Katoličke Akcije. »

Po sudu Pija XI. već sama samoća i sabranost, u kojoj čovjek za duhovnih vježba razmišlja o najvažnijim pitanjima života i nastoji da se praktično snađe i orijentira na ovom svijetu, spasonosno djeluje na naš duh i srce i silno pomaže, da se prenemo iz sna lakoumnosti i iz opojnog stanja strastvenosti. Osim toga u ovoj duhovnoj školi razum se malo pomalo nauči, da sve zrelo promisli i nepristrano uvaži, a volja se utvrđuje i krijepi, strasti se pokoravaju gospodstvu razuma, te se mišljenje i djelovanje složno uređuju prema pravoj normi. Tako duša uzlazi do svijesti o svom uzvišenom i prvobitnom dostojanstvu. Duša, koja se u Bogu veseli, traži nebesku hranu, a nema joj po riječima Laktancijevim slasnije hrane, nego je spoznaja istine.¹ Prema drugom starom piscu (Baziliju?) duša u samoći razmatranja ide u školu nebeske mudrosti i na vježbalište božanskih umjetnosti. Tu je Bog ono jedino i sve, što se uči, jedini put, na kojem se napreduje, ono jedino i sve, po čemu se dolazi do spoznaje vrhovne istine.

Ako dakle duh. vježbe mogu i naravnog čovjeka izobraziti, to ipak poglavito izobrazuju i usavršuju vrhunaravnog čovjeka ili kršćanina, što ga promatramo u svijetlu sv. vjere. I baš u naše naturalističko doba, koje se toliko opire vrhunaravnom duhu Kristovu, slabeći vjeru i gaseći ožanj ljubavi, osobito je važno, da se čovjek otme čaru ništetnosti, koji zamračuje dobro², i da se u duhovnim vježbama osigura protiv svakog blistavila, učeći se od samoga božanskog Učitelja, kako će jedino u službi Božjoj gledati pravo dostojanstvo i realnu vrijednost života. Upoznavši grdobu svojih grijeha, proživjet će duboko u svojoj duši spasonosni strah Božji i jasno će i bez ikakve krinke spoznati ispraznost zemaljskih stvari. Ganut primjerom i riječju Onoga, koji je put, istina i život,

¹ De falsa religione I, 1.

² Mudr. IV, 12.

svući će staroga čovjeka po odricanju samoga sebe i obući Krista, ne mirujući, dok ne dođe do pune zrelosti rasta Kristova, da uzmožne govoriti s apostolom: »Živim istina, ali ne živim više ja, nego živi u meni Krist.«³ Tako se duša u samoći penje do svetosti i do najužeg sjedinjenja s Bogom, jer i milosti Božje teku obilnije kroz one dane, kad se više molimo Bogu i češće te boljom pripravom primamo sv. sakramente.

Ova je lična svetost i za elitu naše Katoličke Akcije živo nutarnje vrelo, iz kojega treba, da za vanjske poslove, za vanjski rad oko širenja kraljevstva Božjega na zemlji vazda istječe snaga za naumljeno dobro. Kako je na pr. lajički apostol, tvorničar Filibert Vrau, divno djelovao nesamo među radničkim osobljem svoje tvornice nego i širom Francuske po organizaciji noćnog klanjanja i sličnim akcijama, jer je sâm, pod utjecajem o. Wiarda D. I. i dekana crkve sv. Magdalene Bafaleara, neumorno težio za svetošću života. Slično su neprestano težili za ličnom svetošću drugi lajički apostoli poput liječnika Kamila Feron, zeta Filiberta Vrau-a, poput sveučilišnog profesora Miroslava Ozanama, osnivača spasonosnih konferencija sv. Vinka, poput časnog sluga Božjega i slavnoga juriste Kontarda Ferrini-a i drugih. Dodajmo ovim uzornim svjetovnjacima i dva sveta brata lajika: sv. Alfonza Rodrigueza D. I., koji je svetim životom svojim zaslužio, nesamo da pripravi jednog apostola crnaca sv. Petra Klavera za uzvišeno i teško misijsko zvanje, nego je također kao priprost vratar u kolegiju na otoku Majorki preko stotinu mladića uputio u sveti redovnički stalež; drugi je Sv. brat lajik — sv. Gerardo Majella, redemptorista, koji je u samostanu u Delicetu vršio divan apostolat oko predobivanja svjetovnjaka za duhovne vježbe te je često po čudnom Božjem rasvjetljenju upoznao također tajne mnogih srdaca te pomagao raznim grješnicima do skrušene, iskrene ispovijedi i do ozbiljnog popravka svega života.⁴

Zgodno možemo ovdje nanizati riječi iz pisma njemačkih biskupa, sabranih na konferenciji u Fuldi 6. kolovoza 1929., gdje vele:

»Što se više odlikuju pomoćnici Katoličke Akcije ličnim krepostima i ljubavlju, religioznom nutarnjošću i moralnom zrelošću, veselim stvaralačkim radom i postojanom nesebičnošću, to će moći većma raširiti u svom krugu blagoslov katoličkog života pa i većom korišću upotrijebiti sile i vrednote kršćanske religije. Duh je koji oživljuje.«

Taj se životni i životvorni duh ima uzbuditi, hraniti i uzgajati poimence »u onim od svjetske halabuke udaljenim domovima duhovnih vježba, kanoti

³ Galać., II, 20.

⁴ Vidi broj 10. Zbirke Oca Watrigant: »Saint Alphonse de Liguori et les retraites fermées.«

dvoranama posljednje večere (coenacula), što ih je po riječima okružnice Pija XI. »stvorio sam Duh Božji.«

»Ovdje, kaže papa, gdje uz pomoć i zaštitu Božje milosti vječne nam istine svijetle poput baklje, a primjeri Kristovi moćno nas potiču, svako veliko-dušno srce neka jasno upozna dragocjenost duša i neka se raspali željom, da im pomogne u onom staležu, što ga je svaki iza revnog ispitivanja po svom uvjerenju izabrao za svoj djelokrug, u kojem mu valja služiti svom Stvoritelju. Osim toga neka se ovdje svaki priuči revnosti, sredstvima i metodama, radu i remek-djelima kršćanskog apostolata.«

Iza kratkog osvrta na povijest Duhovnih Vježba u drugom dijelu okružnice, gdje papa osobito hvali »pravo blago Ignacijevih duh. vježba, što ga je Bog svojoj Crkvi u ova posljednja vremena otvorio i kojim nas je napose zadužio«,⁵ okružnica raspravlja o tom, kako su se poimence u poratno vrijeme divnom brzinom umnožili posebni domovi duhovnih vježba poput plodnih oaza u sred bezvodne pustinje ovog života i tako svim vjernicima obojega spola omogućili i olakšali blagodati zatvorenih duh. vježba.

Onda se u trećem dijelu Pija XI. direktno obraća svim staležima i slojevima kršćanskog svijeta te ih redom poziva, da se posvete po duhovnim vježbama. Ponovno ističe načelo, kako izgradnja vanjskog kraljevstva Božjega stoji i pada s izgradnjom unutarnjeg kraljevstva Božjega u dušama i primjenjuje tu nauku napose na svjetovne svećenike, kojima stavlja za uzor blaženog Josipa Cafasso, te na redovničke apostole, koje opominje riječima sv. Bernarda: »... Što ti koristi, ako sve predobiješ, a sama sebe izgubiš? ... «

Napose pak o lajcima Katoličke Akcije veli papa:

»Ne manjom revnošću svjetujemo, da se razne skupine Katoličke Akcije shodno upute po Duhovnim Vježbama. Katolička Akcija neka se drži prekorisnim, da ne reknemo potrebnim učestvovanjem lajika u hierarhičnom apostolatu. Zato ćemo je neumorno i svim silama promicati i preporučivati, kako to činimo i sada. Dapače, ne možemo riječima izraziti, koliko Nas je razveselila vijest, da se gotovo svuda uređuju posebni tečajevi duh. vježba, kako bi se izrazili ovi miroljubivi ali odlučni vojnici Kristovi, a osobito čete novaka. Budu li često u ovim tečajevima učestvovali te se bolje opremili i raspoložili za ove svete bojeve Gospodnje, naći će u duh. vježbama nesamo pomoćna sredstva za sve savršeniju izgradnju kršćanskog života u sebi, nego nerijetko čuju također u njima otaštveni glas Božji, koji ih zove k službi svetišta i djelu apostolata u potpunom njegovom opsegu. To je sjajna zora nebeskih dobara, koju će brzo sljediti i okruniti potpuni dan uz uvjet, da se navadna praksa duhovnih vježba još više raširi i da se ona na temelju razboritog iskustva unaprijedi u redovima katoličkih i poimence omladinskih društava.«

⁵ Papa tu navodi riječi iz prekrasnog pisma sv. Alfonsa o koristi zatvorenih duhovnih vježba.

Primijeno te riječi vrhovnog Namjesnika Kristova na naše prilike. Katolička je Akcija danas jaka u onim zemljama, gdje su joj svjetovni prvaci, a više manje i obični članovi po čestom obavljanju zatvorenih duhovnih vježba doista proživjeli vječne istine i posve usvojili u praktičnom životu načela sv. Evandjelja. Eno male Holandije gdje dva i pol milijuna katolika živi među veoma zaigrženom protestantskom većinom, pa su ipak za posljednjih 20 godina tako divno napredovali na svakom polju nutarnjeg katoličkog života i vanjskog apostolata. Svi pripisuju taj krasni preokret činjenici, što je oko pol milijuna tamošnjih katoličkih lajka barem jedamput prošlo kroz školu zatvorenih duh. vježba.*

Eno Italije, gdje je Katolička Akcija posljednjih godina junački prošla kroz vatru svakojakih borba i progonstava, jer joj se članovi opet i opet obnavljaju i naoružavaju za duhovni boj u palestini duhovnih Vježba. Eno Madžarske, gdje danas imamo zamjereni broj katoličkih intelektualaca, koji gotovo svake godine obavljaju zatvorene Duhovne Vježbe i zato silno unapređuju katolički život kod inteligencije i u samom puku.

Eto katoličkih Belgijanaca, koji se već pedeset godina uspješno bore protiv prevratnih i bezvjerskih sila odozdo i odozgor, jer su tolikom revnošću nastojali oko podizanja brojnih domova za duh. vježbe, gdje posebnim zakladama često omogućuju i siromašnim radnicima obavljanje zatvorenih duhovnih vježba.

I kod nas u Ljubljani i u Zagrebu uz osobiti blagoslov Božji i uz pomoć katoličkog klera i puka udaren je čvrst temelj ovom spasonosnom pokretu osnivanjem posebnih domova za duh. vježbe. Novi zagrebački domovi na Jordanovcu i na Vrhovcu već su u prvoj godini svoja opstanka mogli prirediti priličan broj tečajeva duh. vježbi također za lajke. Ali kako je svaki početak težak, i ova nježna mlada biljka, kojoj se klica istom presadila u naše krajeve, treba ne samo ljubezne pažnje sa strane iskusnog duhovnog vrtlara, nego i svježeg zraka te naizmjenice i lijepog sunca i blada i plodne kiše, da uhvati dubok i čvrst korijen i da uzmogne uroditi što boljim plodovima.

I zato je tu osobito potrebna blagonaklonost i moralna pomoć prečasnoga klera, koji našim domovima može silno pomoći, ako danom prigodom pojedine skupine naših katoličkih društava, a osobito njihovu elitu, ili također druge vrsne i nadarene katoličke svjetovnjake bude zanimao za ove zatvorene duh. vježbe, organizirajući na primjer u dogovoru sa starješinstvom onih domova u pojedinim župama pojedine tečajeve za omladinska društva i za pojedine staleže i slojeve, osobito za istaknuta zvanja, kako to bi-

* Potankosti o »Djelu duhovnih vježba« u Holandiji vidi u spomenutom članku O. Grimma, »Život«, 1930, 335 ss.

va već sada u Sloveniji, a još više u drugim gore spomenutim zemljama.

Domovi i tečajevi duhovnih vježba nisu isključiva povlastica samo isusovačkog reda, premda sv. Otac papa Pijo XI. poimence ističe prednost Duhovnih Vježba po prokušanoj metodi sv. Ignacija. Već onamo od 17. stoljeća i druge su duhovne zadruge, n. pr. lazaristi, redemptoristi, sa velikom korišću davali duh. vježbe po istoj metodi Ignacijevoj, a danas franjevci u Njemačkoj i drugdje, također u posebnim domovima, davaju barem isto toliko puta duhovne vježbe i kleru i lajcima koliko Isusovci.

Stara je riječ: »Bonum est diffusivum sui — Dobro hoće da se priopći i drugima.« I kao što na pr. spasonosne pobožnosti Gospine Krunice i Puta sv. Križa nisu ostale ograničene na dominikanske i franjevačke samostane, nego su se na veliku korist duša udomile širom svega katoličkog svijeta: tako se i duh. vježbe imaju po želji papinoj posvuda raširiti.

Pijo XI. obzirom na sve duhovne redove veli: »Godišnje su duhovne vježbe mistično drvo života, po kojem pojedine redovničke osobe kao i sva redovnička zajednica primaju snagu za onu toliko proslavljenu svetost, koja ima procvasti u svakoj redovničkoj obitelji.« A obzirom na sve staleže veli u istoj okružnici: »Bog se u svojoj dobroti i milosrdnosti pobrinuo, da se nebesko blago duhovnih vježbi porazdijeli i velikoj masi vjernika. One imaju ljude poput ustuka odvratiti od toga, da ne podlegnu pritisku i privlačivosti materijalnih stvari, da se ne strmoglave u zamamljivi vrtlog modernih udobnosti i raskoši, i da u teoriji i praksi ne postanu nesretne žrtve materijalizma. Stoga se mi s pravom najtoplije zauzimamo za Djelo duh. vježbi, koje već raste u nekim krajevima, a naročito za tako plodonosne i suvremene Radničke duh. vježbe, s kojima su u vezi Društva postojanosti.«

III. O PREVELIKOJ KORISTI DUH. VJEŽBI ZA IZBOR STALEŽA.

Već smo gore spomenuli riječi papine, kako se baš u samoći zatvorenih duhovnih vježba češće »čuje otajstveni Božji glas«, koji velikodušne pregaoce zove k uzvišenijem zvanju, »k službi svetišta ili na djelo apostolata u potpunom njegovom opsegu.« Isto smo tako gore natuknuli prekrasno pismo sv. Alfonsa Liguori-a jednom đaku o velikoj koristi duhovnih vježba prije izbora staleža. Papa iz toga pisma navodi neke značajne riječi sv. Alfonza u pohvalu svetih duh. vježbi.

A poznato je, kako je sam sv. Ignacije Lojolski svoje duh. vježbe u prvom redu namijenio velikodušnim, osobito mladim ljudima, koji stoje pred izborom staleža. Dapače čitav prvi tjedan, a velikim dijelom i drugi tjedan duhovnih vježba Ignacijevih može se smatrati daljnom pripravom eksercitanata za izbor staleža. I kad je Ignacije svoга učenika u ovoj školi po razmatranjima o Kri-

. . .

Primijenimo te riječi vrhovnog Namjesnika Kristova na naše prilike. Katolička je Akcija danas jaka u onim zemljama, gdje su joj svjetovni prvaci, a više manje i obični članovi po čestom obavljanju zatvorenih duhovnih vježba doista proživjeli vječne istine i posve usvojili u praktičnom životu načela sv. Evanđelja. Eno male Holandije gdje dva i pol milijuna katolika živi među veoma zaigrženom protestantskom većinom, pa su ipak za posljednjih 20 godina tako divno napredovali na svakom polju nutarnjeg katoličkog života i vanjskog apostolata. Svi pripisuju taj krasni preokret činjenici, što je oko pol milijona tamošnjih katoličkih lajika barem jedamput prošlo kroz školu zatvorenih duh. vježba.⁶

Eno Italije, gdje je Katolička Akcija posljednjih godina junački prošla kroz vatru svakojakih borba i progonstava, jer joj se članovi opet i opet obnavljaju i naoružavaju za duhovni boj u palestini duhovnih Vježba. Eno Madžarske, gdje danas imamo zamjereni broj katoličkih intelektualaca, koji gotovo svake godine obavljaju zatvorene Duhovne Vježbe i zato silno unapređuju katolički život kod inteligencije i u samom puku.

Eto katoličkih Belgijanaca, koji se već pedeset godina uspješno bore protiv prevratnih i bezvjerskih sila odozdol i odozgor, jer su tolikom revnošću nastojali oko podizanja brojnih domova za duh. vježbe, gdje posebnim zakladama često omogućuju i siromašnim radnicima obavljanje zatvorenih duhovnih vježba.

I kod nas u Ljubljani i u Zagrebu uz osobiti blagoslov Božji i uz pomoć katoličkog klera i puka udaren je čvrst temelj ovom spasonosnom pokretu osnivanjem posebnih domova za duh. vježbe. Novi zagrebački domovi na Jordanovcu i na Vrhovcu već su u prvoj godini svoga opstanka mogli prirediti priličan broj tečajeva duh. vježbi također za lajike. Ali kako je svaki početak težak, i ova nježna mlada biljka, kojoj se klica istom presadila u naše krajeve, treba ne samo ljubezne pažnje sa strane iskusnog duhovnog vrtlara, nego i svježeg zraka te naizmjenice i lijepog sunca i hladne i plodne kiše, da uhvati dubok i čvrst korijen i da uzmogne uroditi što boljim plodovima.

I zato je tu osobito potrebna blagonaklonost i moralna pomoć prečasnoga klera, koji našim domovima može silno pomoći, ako danom prigodom pojedine skupine naših katoličkih društava, a osobito njihovu elitu, ili također druge vrsne i nadarene katoličke svjetovnjake bude zanimao za ove zatvorene duh. vježbe, organizirajući na primjer u dogovoru sa starješinstvom onih domova u pojedinim župama pojedine tečajeve za omladinska društva i za pojedine staleže i slojeve, osobito za istaknuta zvanja, kako to bi-

⁶ Potankosti o »Djelu duhovnih vježba« u Holandiji vidi u spomenutom članku O. Grimma, »Život«, 1930, 335 ss.

va već sada u Sloveniji, a još više u drugim gore spomenutim zemljama.

Domovi i tečajevi duhovnih vježba nisu isključiva povlastica samo isusovačkog reda, premda sv. Otac papa Pijo XI. poimence ističe prednost Duhovnih Vježba po prokušanoj metodi sv. Ignacija. Već onamo od 17. stoljeća i druge su duhovne zadruge, n. pr. lazaristi, redemptoristi, sa velikom korišću davali duh. vježbe po istoj metodi Ignacijevoj, a danas franjevci u Njemačkoj i drugdje, također u posebnim domovima, daju barem isto toliko puta duhovne vježbe i kleru i lajcima koliko Isusovci.

Stara je riječ: »Bonum est diffusivum sui — Dobro hoće da se priopći i drugima.« I kao što na pr. spasonosne pobožnosti Gospine Krunice i Puta sv. Križa nisu ostale ograničene na dominikanske i franjevačke samostane, nego su se na veliku korist duša udomile širom svega katoličkog svijeta: tako se i duh. vježbe imaju po želji papinoj posvuda raširiti.

Pijo XI. obzirom na sve duhovne redove veli: »Godišnje su duhovne vježbe mistično drvo života, po kojem pojedine redovničke osobe kao i sva redovnička zajednica primaju snagu za onu toliko proslavljenu svetost, koja ima procvasti u svakoj redovničkoj obitelji.« A obzirom na sve staleže veli u istoj okružnici: »Bog se u svojoj dobroti i milosrdnosti pobrinuo, da se nebesko blago duhovnih vježbi porazdijeli i velikoj masi vjernika. One imaju ljude poput ustuka odvratiti od toga, da ne podlegnu pritisku i privlačivosti materijalnih stvari, da se ne strmoglave u zamamljivi ortlog modernih udobnosti i raskoši, i da u teoriji i praksi ne postanu nesretne žrtve materijalizma. Stoga se mi s pravom najtoplije zauzimamo za Djelo duh. vježbi, koje već raste u nekim krajevima, a naročito za tako plodonosne i suvremene Radničke duh. vježbe, s kojima su u vezi Društva postojanosti.«

III. O PREVELIKOJ KORISTI DUH. VJEŽBI ZA IZBOR STALEŽA.

Već smo gore spomenuli riječi papine, kako se baš u samoći zatvorenih duhovnih vježba češće »ču je otajstveni Božji glas«, koji velikodušne pregaoce zove k uzvišenijem zvanju, »k službi svetišta ili na djelo apostolata u potpunom njegovom opsegu.« Isto smo tako gore natuknuli prekrasno pismo sv. Alfonsa Liguori-a jednom đaku o velikoj koristi duhovnih vježba prije izbora staleža. Papa iz toga pisma navodi neke značajne riječi sv. Alfonza u pohvalu svetih duh. vježbi.

A poznato je, kako je sam sv. Ignacije Lojolski svoje duh. vježbe u prvom redu namijenio velikodušnim, osobito mladim ljudima, koji stoje pred izborom staleža. Dapače čitav prvi tjedan, a velikim dijelom i drugi tjedan duhovnih vježba Ignacijevih može se smatrati daljnom pripravom eksercitanata za izbor staleža. I kad je Ignacije svoга učenika u ovoj školi po razmatranjima o Kri-

stu Kralju, o životu Isusovu i o dvjema zastavama baš najviše oduševio za ljubav i savršeno nasljedovanje Spasiteljevo, onda mu u majstorskim pravilima o izboru staleža daje posve praktičan, siguran i precizan naputak, kako će u ovom ponajvažnijem poslu svoga života saznati volju Božju te na uredan način, ne pretvorivši sredstva u svrhu i svrhu u sredstva, udesiti taj izbor staleža obzirom na vječni cilj slave Božje i spasenja duše.

Duboko treba žaliti, što baš najveći dio naše katoličke omladine tako lakoumno prelazi preko ovog bitnog pitanja izbora staleža, jer su joj gotovo uvijek čisto zemaljski obziri i razlozi ovdje odlučni i mjerodavni. Neuredan je svaki izbor staleža, kod kojega se čovjek ne pita prije svega: »Kako ću u ovom ili onom staležu bolje Bogu služiti i sigurnije spasiti svoju dušu?« nego jedino ili poglavito: »Koji mi stalež nuđa više zemaljskih probitaka i udobnosti?« I takav izbor staleža bez zrelog promišljanja vječnog cilja našeg i svega života u svijetlu svete vjere i bez žarke molitve Svetomu Duhu i Majci dobrog savjeta ne može uroditi trajnim dobrim plodovima pravog Božjega mira. Odatle onda potječe tolika nesreća i razvratnost u modernim mladim obiteljima i tolike pogibelji i štete za čitavo ljudsko društvo.

Osobito je prevažno pitanje izbora staleža kod onih mladih pregalaca, kod kojih se radi o višem zvanju: u svećenički ili redovnički stalež. »Nitko ne uzima sebi ovu čast, nego ko ga Bog zove poput Arona.«⁷

Mnogo je veći broj onih, koje Bog zove, od onih, koji mu se vjerno odzivlju. Da razaberemo taj nježni glas Svetoga Duha, koji na različite načine, osobito u samoći, tiho govori duši, a kadikad također dosta jako kuca na naša vrata,⁸ valja da se ozbiljno popravimo i raspoložimo promatranjem vjernih istina i da unaprijed poput obraćenog Savla⁹ i mladog Samuela¹⁰ budemo spremni, da se velikodušno odazovemo spoznatoj volji Božjoj. K ovom raspoloženju nam pomaže sv. Ignacije u svojim duhovnim vježbama, gdje nas ujedno u pravilima o izboru i o reformi staleža potanko upućuje, kako ćemo sretno i na Bogu mili način riješiti to najodlučnije pitanje.

Koliko je modernih svetaca, koji su na ovaj način t. j. na temelju uputa duhovnih vježba, došli do sretnog izbora staleža i do vanredne svetosti. Treba se samo osvrnuti na knjigu »Život svetaca i blaženika Družbe Isusove«, koja je lani izašla u nakladi »Glasnika Srca Isusova«, da se praktično uvjerimo o shodnosti i dragocjenosti onih Ignacijevih pravila o izboru staleža.

No i drugi mnogi moderni sveci služili su se duhovnim vježbama Ignacijevim i njegovim pravilima o zvanju, da i sami dođu načisto i da druge upute na put Božji. Uz sv. Franju Saleskoga i

⁷ Hebr. V, 4.

⁸ Otkriv. III, 20.

⁹ Dj. Ap., IX, 6.

¹⁰ I Kralj., III, 9 - 10.

sv. Karla Boromejskoga, te uz dva moderna blaženika Josipa Cafasso i Don Ivana Bosco, što ih sam papa Pijo XI. navodi, spomenimo ovdje osobito sv. Vincencija Paulskoga i glasovite duh. vježbe, što ih je taj apostolski svetac dugi niz godina gotovo neprestano sam i po svojoj braći davao kandidatima svećeničkog staleža u pariskoj kući - matici sv. Lazara pa i drugdje. Abbé Maynard u svećevoj biografiji, što su je prevele Sestre Milosrdnice, opširno o tom raspravlja.¹¹ Među ostalim spominje umnog mladog Bossueta, koji se u školi duhovnih vježba sv. Vinka Paulskoga revno pripravljao za svoje svete redove, te je onda u trajnom prijateljstvu živio sa svecem.

Činjenica je, koju doduše ne spominje abbé Maynard, da se sv. Vinko Paulski sa svojim lazaristima kod davanja duhovnih vježba držao metode sv. Ignacija Lojolskoga. Po nalogu samog sv. Vinka najstariji njegov drug O. Portail (Portalis) izdao je iznova, uz neke dodatke, opširni priručnik za razmatranja duhovnih vježba, što ga je prvi napisao Otac Isusovac Busée,¹² a toga su se priručnika i dalje držali lazaristi kod davanja svojih duhovnih vježba.

Svršimo ovaj članak kratkim osvrtom na 10. brošuricu iste Watrigantove zbirke »Saint Alphonse de Liguori et les Retraites fermées«, koju je napisao redemptorista O. Walter.

Tu čitamo na početku, kako se već otac sv. Alfonza, časnik po zanimanju, svake godine u Velikom tjednu povlačio u samoću jednog samostana, da tu obavi duhovne vježbe. I kad mu je sin Alfonso došao do zrele dobi, te se mogao okoristiti duhovnim vježbama, poveo ga je sa sobom ocima Isusovcima ili mješinarima lazaristima. Sv. Alfonso priznaje, kako su ove godišnje duh. vježbe vanredno na nj djelovale, da svoju dušu okrijepi od zemaljskih stvari i da se uzvine k Bogu. Još kao starac rado je isticao duhovne vježbe, što ih je davao sveti i učeni otac Buglione D. I. Sam ih je obavio pod njegovim vodstvom u dobi od 18 godina, a već sama pomisao na tada primljene utiske silno bi uzbudila dušu svetog starca.¹³

O. Walter u spomenutoj brošuri dalje pripovijeda, kako su konačno korizmene duh. vježbe, što ih je sv. Alfonso g. 1722. i opet g. 1723. u dobi od 26 i 27 godina obavio u kući lazarista pod vodstvom oca Cutica, silno potresle njegovom dušom i definitivno ga odvratile od svake misli na ženidbu i utvrdile ga u odluci da se u korist svoga brata Herkula odrekne prava prvorođenca. Odavle mu je bio još samo jedan korak do svećeničkog i redovni-

¹¹ Str. 74 - 89.

¹² Vidi brošuricu: *Saint Vincent de Paul et les Retraites Fermées*, Collection du P. Watrigant.

¹³ R. P. Berthe C. SS. Red., *Vie de s. Alphonse* t. I, 18.

čkog zvanja, što ga je sam Bog pospješio poznatim neuspjehom kod jedne parnice, koju je zastupao kao odvjetnik.

»Vazda je priznavao Alfonzo, da su zatvorene duhovne vježbe bile glavno vrelo milosti, koje mu je Bog udijelio. I kad bi o njima govorio članovima svoje kongregacije, istakao bi u svoj poniznosti svojoj, da ima iza Boga pripisati svom prijatelju Capecelatro, koji ga je pozvao na duhovne vježbe Oca Cutica, što nije u mladosti postao robom ovoга svijeta i žrtvom svojih strasti.«¹⁴

Isti pisac Walter donosi nam dalje u talijanskom izvorniku i u francuskom prijevodu prekrasno i prilično dugo pismo, u kojem sv. Alfonzo odgovara jednom đaku, koji ga bijaše pismeno pitao za savjet o izboru svoga staleža. Papa Pijo XI. spominje to »prekrasno pismo« u okružnici »Mens Nostra«¹⁵ i navodi iz njega neke riječi Alfonzove u pohvalu duhovnih vježba. Svetac u svom pismu svim silama nastoji, da onog plemenitog mladića skloni, da obavi zatvorene duhovne vježbe, u kojima će ga Gospodin Bog rasvijetliti, da sav život promotri u svijetlu vječnosti i da udesi izbor svoga staleža prema Božjoj volji. Ako Bog dadne, pripóćit ćemo kojom zgodom glavne misli tog svečeva pisma cijenjenim čitačima »Života«. Međutim svakom mladom pregaocu sa sv. Alfonzom svjetujemo, da se pri izboru svoga zvanja puno moli Bogu, Ocu nebeske svjetlosti, i da se u tu svrhu na par dana zakloni u svetu tišinu zatvorenih duhovnih vježba.

Ivan Petar Bock D. I.

¹⁴ Walter, ibid. 3 - 4.

¹⁵ Acta Ap. Sed. 1929, 697: »*Thesaurus, quem Deus novissimis hisce temporibus Ecclesiae suae reservavit, et cujus merito eximiae gratiarum actiones Eadem persolvendae sunt.*«